

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 07/10), na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 170. sjednici održanoj dana 24.06.2014. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Utvrđuje se Prijedlog Zakona o obrazovanju odraslih.

II.

Prijedlog Zakona iz tačke I ovog Zaključka upućuje se u daljnju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREMIJER

Broj: 02-_____ /14.

Datum, 24.06.2014. godine

Z e n i c a

Munib Husejnagić, dipl.ing.maš.

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport,

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f), Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04), a u skladu sa članom 20. stav 2. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 18/03), Skupština Zeničko-dobojskog kantona na ___sjednici održanoj_____ 2014. godine donosi:

ZAKON O OBRAZOVANJU ODRASLIH

DIO I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

Zakonom o obrazovanju odraslih (u daljem tekstu: Zakon) uređuje se:

- a) obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih;
- b) opća pitanja u vezi sa organizacijom, finansiranjem, upravljanjem i rukovođenjem procesom obrazovanja odraslih;
- c) uvjeti koje mora ispunjavati organizator obrazovanja odraslih;
- d) prava i obaveze nadležnih organa u oblasti obrazovanja odraslih,
- e) izdavanje javnih isprava, i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Kanton).

Član 2. (Značenje pojedinih izraza)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **odrasli** su lica starija od 15 godina koja nisu završila osnovno obrazovanje, odnosno lica starija od 18 godina koja su završila osnovno obrazovanje u redovnom školovanju i druga lica koja se obrazuju, a da pri tom nemaju status učenika ili studenta;
- b) **prvo zanimanje** je obrazovanje i osposobljavanje nakon završene osnovne škole, s ciljem uključivanja u rad i obavljanje manje složenih poslova;
- c) **dokvalifikacija** je stjecanje novog znanja u okviru istog zanimanja s ciljem povećanja kompetencija, odnosno dodatno stručno obrazovanje prema posebno utvrđenim diferenciranim programima, radi stjecanja višeg stepena kvalifikacije u okviru istog zanimanja;
- d) **prekvalifikacija** je obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje, radi zapošljavanja, odnosno obrazovanje i osposobljavanje koje osobi koja je već prethodno stekla neko stručno zvanje odnosno zanimanje omogućava da stekne nove kompetencije za obavljanje novog zanimanja ili nove profesionalne djelatnosti;
- e) **specijalizacija** je obrazovanje i osposobljavanje u okviru istog zanimanja/ zvanja radi stjecanja posebnih znanja i radnih vještina;
- f) **usavršavanje** je svaki oblik obrazovanja nakon završenog inicijalnog obrazovanja ili tokom radnog vijeka koje treba pomoći osobi da poboljša ili aktualizira svoja već stečena

- znanja i/ili kompetencije, da stekne nove kompetencije u pogledu profesionalnog napredovanja i da se lično i profesionalno usavršava;
- g) **osposobljavanje** je obrazovanje i osposobljavanje za uključivanje u rad nakon završene osnovne škole, za obavljanje jednostavnih i manje složenih poslova određenog zanimanja;
 - h) **posebni programi** su programi za povećanje općeg obrazovanja i kulturnog nivoa stanovništva i povećanje stručnih i drugih kompetencija;
 - i) **javno važeći obrazovni program** je program obrazovanja koji je donio, odnosno odobrio nadležni organ;
 - j) **ishodi učenja** su izjave o tome šta polaznik obrazovanja odraslih treba da zna, razumije i može da obavlja na kraju završenog procesa učenja, odnosno programa obrazovanja (znanja, vještine i kompetencije);
 - k) **znanje** je rezultat usvajanja informacija kroz proces učenja, odnosno skup činjenica, principa, teorija i praksi koje se odnose na područje rada ili izučavanja;
 - l) **vještine** predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa "znati kako" da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem;
 - m) **kompetencije** su sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kako u privatnom tako i u profesionalnom razvoju;
 - n) **pismenost odraslih** obuhvata:
 - 1). **osnovnu pismenost**, kao sposobnost odraslih da komuniciraju na vlastitom jeziku i da s razumijevanjem čitaju i pišu kratke, jednostavne izjave o njihovom svakodnevnom životu;
 - 2). **funkcionalnu pismenost**, kao sposobnost odraslih da razumiju i koriste medijske i druge informacije u svrhu planiranja i ostvarenja vlastitog razvoja, kao i sposobnost odraslih da se uključe u aktivnosti u kojima je pismenost, koja podrazumijeva i korištenje informacionih i komunikacionih tehnologija, potrebna za njihovo bolje svakodnevno funkcioniranje i učešće u životu zajednice;
 - o) **cjeloživotno učenje** podrazumijeva integraciju formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unapređenje kvaliteta življenja.

Član 3. **(Obrazovanje odraslih)**

- (1) Obrazovanje odraslih obuhvata cjelinu procesa učenja odraslih namijenjenu:
 - a) ostvarivanju prava na slobodan razvoj ličnosti;
 - b) osposobljavanju za zapošljavanje, stjecanju kvalifikacija za prvo zanimanje, prekvalifikaciji, dokvalifikaciji, stjecanju i produblivanju stručnih znanja, vještina i kompetencija;
 - c) osposobljavanju za aktivno građanstvo.
- (2) Obrazovanje odraslih dio je jedinstvenoga obrazovnog sistema Zeničko-dobojskog kantona i predstavlja djelatnost od posebnog interesa za Kanton.

Član 4. **(Upotreba rodnoosjetljivog jezika)**

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba roda.

Član 5. **(Načela obrazovanja odraslih)**

Obrazovanje odraslih temelji se na načelima:

- (a) cjeloživotnog učenja- uvažavanja potreba i mogućnosti odraslih za učenje i razvoj tokom cijelog života;
- (b) uvažavanja različitosti potreba i mogućnosti, prethodnih znanja i iskustava, te s tim u vezi i specifičnosti obrazovanja i učenja odraslih;
- (c) slobode izbora odgovarajućeg obrazovanja, kao i oblika, metoda i načina učenja;
- (d) dostupnosti i raznovrsnosti obrazovne ponude;
- (e) osiguranja odgovarajućeg kvaliteta obrazovanja;
- (f) promoviranja jednakih vrijednosti ishoda učenja u formalnom i neformalnom obrazovanju, te informalnom učenju;
- (g) profesionalnosti i odgovornosti organizatora obrazovanja odraslih, te profesionalnosti i etičnosti andragošskog kadra;
- (h) poštovanja ličnosti i dostojanstva svakog učesnika u procesu obrazovanju odraslih;
- (i) informiranja, savjetovanja i vođenja u daljem obrazovanju i/ili karijernom napredovanju.
- (j) povezivanja obrazovanja sa potrebama tržišta rada;
- (k) saradnje u oblasti obrazovanja odraslih - organa uprave nadležnih za oblast obrazovanja, privrede, rada, zapošljavanja, socijalne zaštite, ustanova i drugih organizacija nadležnih za razvoj, obezbjeđenje i unapređenje obrazovanja odraslih, jedinica lokalne samouprave, kao i socijalnih partnera (Privredna/Obrtnička komora, Udruženje poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona, reprezentativni sindikati).

Član 6. **(Ciljevi obrazovanja odraslih)**

Obrazovanje odraslih ima za cilj:

- a) omogućiti stjecanje najmanje osnovnog obrazovanja;
- b) podizati osnovnu i funkcionalnu pismenost odraslih;
- c) osposobljavati za zapošljavanje odrasla lica koja nemaju završeno formalno obrazovanje i stjecanje kvalifikacija za prvo zanimanje;
- d) omogućavati dalje obrazovanje i obuku, odnosno mogućnost dokvalifikacije, prekvalifikacije i kontinuiranog stručnog usavršavanja tokom cijelog radnog i životnog vijeka;
- e) omogućavati obrazovanje i stjecanje znanja, vještina i kompetencija u skladu sa ličnim sposobnostima, afinitetima i životnom dobi pojedinca;
- f) omogućavati formalno/javno priznavanje i potvrđivanje rezultata prethodnog učenja odnosno stečenih znanja, vještina i kompetencija, bez obzira na način njihovog stjecanja;
- g) povećati profesionalnu mobilnost i fleksibilnost radno aktivnog stanovništva.

Član 7. **(Vrste obrazovanja odraslih)**

- (1) Obrazovanje odraslih odvija se kao formalno, neformalno, informalno i/ili samousmjerenom učenje
- (2) Formalno obrazovanje odraslih je djelatnost koja se realizira u javnim i privatnim obrazovnim ustanovama verificiranim od strane Ministarstva radi stjecanja općeg

obrazovanja, odgovarajućih kvalifikacija, znanja, vještina i kompetencija u skladu sa propisanim standardima i nastavnim planovima i programima donesenim ili odobrenim od strane Ministarstva.

- (3) Formalno obrazovanje odraslih obuhvata:
 - a) osnovno obrazovanje odraslih;
 - b) srednjoškolsko obrazovanje odraslih: stjecanje srednje školske ili stručne spreme, niže stručne spreme, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, osposobljavanje i usavršavanje;
 - c) obrazovanje na visokoškolskim ustanovama lica koja su stekla visokoškolsko obrazovanje.
- (4) Formalno obrazovanje odraslih provodi se u skladu s javno važećim obrazovnim programom.
- (5) Neformalno obrazovanje odraslih označava organizirane procese učenja usmjerene ka osposobljavanju odraslih osoba za rad, za različite socijalne aktivnosti, te za lični razvoj.
- (6) Neformalno obrazovanje mogu organizirati i provoditi centri za obrazovanje odraslih, osnovne škole, srednje škole, visokoškolske ustanove, škole/centri stranih jezika, škole/centri za informaciono-komunikacione tehnologije, centri za kulturu i obrazovanje, auto-škole, ustanove za smještaj i brigu o osobama s posebnim potrebama, te penološke i druge ustanove, udruženja građana, privredni subjekti i druga pravna lica koja su, između ostalog, kao svoju djelatnost navela neformalno obrazovanje odraslih.
- (7) Informalno učenje odraslih označava aktivnosti u kojima odrasla osoba prihvaća stajališta i pozitivne vrednote te vještine i znanja iz svakodnevnog iskustva i različitih drugih utjecaja i izvora iz svoje okoline.
- (8) Samousmjerenom učenje odraslih označava aktivnosti u kojima odrasla osoba samostalno uspostavlja kontrolu nad procesom učenja kao i odgovornost za rezultate učenja.

Član 8. **(Specifičnosti organiziranja obrazovanja odraslih)**

Organizacija nastave iz pojedinih predmeta ili oblasti, napredovanje i način provjeravanja znanja, vještina i kompetencija prilagođava se specifičnostima i potrebama, odnosno mogućnostima polaznika obrazovanja, prema andragoškim principima, u skladu sa programom.

DIO II. PROVOĐENJE I STICANJE OBRAZOVANJA

Član 9. **(Javno važeće obrazovanje)**

- (1) Javno važeće obrazovanje odraslih je obrazovanje koje se stiče po javno važećem obrazovnom programu osnovnog i srednjeg obrazovanja, ili po prilagođenom javno važećem obrazovnom programu ili dijelu tog programa, u skladu sa posebnim propisom koji uređuje tu oblast obrazovanja.
- (2) Odrasli mogu stjecati znanja, vještine i kompetencije po donesenom, odnosno odobrenom programu obrazovanja ili dijelu tog programa, u skladu sa ovim Zakonom.
- (3) Obrazovanje stečeno u smislu stava (2) ovog člana, nakon provjere od strane ovlaštene ustanove je javno važeće obrazovanje i dokazuje se javnom ispravom.
- (4) Sadržina i postupak izdavanja javne isprave utvrdit će se posebnim pravilnikom koje donosi Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 10.
(Organizatori obrazovanja odraslih)

- (1) Formalno, odnosno neformalno obrazovanje odraslih prema ovome Zakonu mogu provoditi centri za obrazovanje odraslih, osnovne škole, srednje škole, visokoškolske ustanove, škole/centri stranih jezika, škole/centri za informaciono-komunikacione tehnologije, centri za kulturu i obrazovanje, auto-škole, ustanove za smještaj i brigu o osobama s posebnim potrebama, te penološke i druge ustanove, udruženja građana, privredni subjekti i druga pravna lica koja su, između ostalog, kao svoju djelatnost navela obrazovanje odraslih i koje ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom.
- (2) Standarde i normative, te način i postupak za utvrđivanje uvjeta koje mora ispunjavati organizator obrazovanja odraslih za izvođenje formalnih programa obrazovanja odraslih (u daljnjem tekstu: Standardi i normativi) donosi Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.
- (3) Centar za obrazovanje odraslih kao ustanovu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice (u daljem tekstu: osnivač) u svim oblicima svojine.
- (4) Centar za obrazovanje odraslih, kao javnu ustanovu, može osnovati Kanton ili jedinica lokalne samouprave.
- (5) Osnivač osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad ustanove, u skladu sa Standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih.

DIO III. CENTAR ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH

Član 11.
(Osnivanje centra za obrazovanje odraslih)

- (1) Centar za obrazovanje odraslih, može se osnovati ako:
 - a) postoji potreba za njegovim osnivanjem (kada se osniva kao javna ustanova);
 - b) su obezbjeđena sredstva za finansiranje, odnosno sufinansiranje programa za obrazovanje odraslih;
 - c) je osiguran adekvatan prostor koji ispunjava higijensko-tehničke uvjete u skladu sa standardima i normativima prostora i opreme, ima potreban broj predavača, stručnih saradnika i ostalih zaposlenih, i;
 - d) su obezbjeđena sredstva za rad od strane osnivača.
- (2) Osnivač je dužan da, uz zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uslova za osnivanje centra za obrazovanje odraslih, Ministarstvu dostavi:
 - a) osnivački akt;
 - b) elaborat o opravdanosti osnivanja (za javnu ustanovu);
 - c) podatke o licu ovlaštenom za zastupanje;
 - d) dokaz o osiguranim uvjetima i sredstvima za rad.
- (3) Ispunjenost uvjeta za osnivanje centra za obrazovanje odraslih utvrđuje komisija koju imenuje ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: ministar).
- (4) Troškove postupka utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za osnivanje centra za obrazovanje odraslih snosi osnivač.
- (5) Postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za osnivanje centra za obrazovanje odraslih utvrdit će se posebnim pravilnikom koji donosi Ministarstvo.

Član 12.

(Uvjeti za izvođenje nastavnog plana i programa za obrazovanje odraslih)

Ministar rješenjem imenuje posebnu komisiju koja utvrđuje ispunjenost uvjeta za izvođenje nastavnog plana i programa za obrazovanje odraslih i u slučajevima kada postojeće obrazovne ustanove žele da se bave i obrazovanjem odraslih, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 13.

(Registar ustanova za obrazovanje odraslih)

- (1) Ustanova za obrazovanje odraslih upisuje se u Registar ustanova za obrazovanje odraslih (u daljem tekstu: Registar) koji vodi Ministarstvo.
- (2) Bliži propis o postupku utvrđivanja uvjeta, o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi Ministarstvo.
- (3) U Registar se mogu upisati samo ustanove koje ispunjavaju uvjete utvrđene ovim Zakonom.
- (4) Provjeru uvjeta za upis u Registar vrši komisija koju formira ministar, a na zahtjev osnivača.

Član 14.

(Provjera ispunjenosti uvjeta za rad)

- (1) Ministarstvo vrši provjeru ispunjenosti uvjeta rada ustanove za obrazovanje odraslih svake četiri godine.
- (2) Ako se prilikom kontrole utvrdi da ustanova ne obavlja djelatnost na način utvrđen Zakonom ili ne ispunjava uvjete propisane Zakonom, Ministarstvo će utvrditi rok za otklanjanje nepravilnosti koji ne može biti duži od tri mjeseca.
- (3) Dok utvrđene nepravilnosti iz stava (2) ovog člana ne budu otklonjene, ustanova ne može vršiti prijem i upis polaznika niti obavljati druge aktivnosti vezane za obrazovanje odraslih.
- (4) Ako ustanova u roku iz stava (2) ovog člana ne otkloni nepravilnosti, Ministarstvo donosi odluku o zabrani rada i pokreće postupak brisanja ustanove iz Registra.

Član 15.

(Brisanje iz Registra)

- (1) Ustanova za obrazovanje odraslih briše se iz Registra kada prestane da ispunjava uvjete propisane ovim zakonom i bližim propisima koje donosi Ministarstvo.
- (2) Brisanje ustanove za obrazovanje odraslih iz Registra objavljuje se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

DIO IV. PROGRAMI OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 16. (Programi obrazovanja odraslih)

- (1) Programi obrazovanja odraslih mogu biti programi formalnog obrazovanja odraslih i programi neformalnog obrazovanja odraslih.
- (2) Programi formalnog obrazovanja odraslih su:
 - a) programi osnovnog obrazovanja odraslih;
 - b) programi za stjecanje srednje stručne spreme;
 - c) posebni programi na visokoškolskim ustanovama;
 - d) programi za stjecanje prvog zanimanja;
 - e) programi prekvalifikacije;
 - f) programi dokvalifikacije;
 - g) programi osposobljavanja za manje složene poslove
- (3) Programi neformalnog obrazovanja odraslih su:
 - a) programi osposobljavanja;
 - b) programi usavršavanja;
 - c) programi zaštite okoline i ekologije;
 - d) programi stranih jezika;
 - e) programi za rad na računaru;
 - f) programi poduzetništva i menadžmenta;
 - g) programi rada u struci;
 - h) programi iz poznavanja nauke i tehnologije;
 - i) programi kreativnog i umjetničkog izražavanja;
 - j) programi za stjecanje drugih znanja, vještina i kompetencija potrebnih za lični i profesionalni razvoj.
- (4) Programi obrazovanja odraslih (u daljnjem tekstu: programi) prilagođeni su dobi, prethodnom obrazovanju, znanju, vještinama i kompetencijama odraslih.
- (5) Programe iz stava (2) ovoga člana, donosi Ministarstvo.
- (6) Programe iz stava (2) ovog člana može donijeti i ustanova za obrazovanje odraslih uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (7) Programe iz stava (3) ovog člana donosi organizator obrazovanja.
- (8) Programi neformalnog obrazovanja, koji su od posebnog interesa za Kanton, mogu postati javno važeći programi ukoliko budu odobreni od strane Ministarstva.

Član 17. (Ogledni programi)

- (1) Kada postoji potreba zbog uvođenja organizacionih promjena, primjene savremene tehnologije, zahtjeva tržišta rada za deficitarnim zanimanjima, programi obrazovanja ili dijelovi programa mogu se uvoditi i provjeravati oglednim programom, na prijedlog ustanove, privredne komore, obrtničke komore, udruženja poslodavaca, zavoda za zapošljavanje ili drugih zainteresiranih organizacija.
- (2) Organizatora obrazovanja odraslih koji će izvoditi ogledni program određuje Ministarstvo.
- (3) Izvođenje oglednog programa prati Pedagoški zavod.

Član 18.
(Komore i udruženja poslodavaca)

- (1) Privredna komora, Obrtnička komora i udruženja poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona predlažu zanimanja za koja se pripremaju odgovarajući programi iz člana 17. ovog Zakona.
- (2) Privredna komora, Obrtnička komora i udruženja poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona:
 - a) organiziraju savjetovanja i specijalizacije za zaposlene;
 - b) učestvuju u koncipiranju programa učenja uz rad;
 - c) predlažu standarde praktičnih znanja;
 - d) predlažu programe usvršavanja i osposobljavanja;
 - e) vode registre poslodavaca kod kojih se obavlja praktičan rad.
- (3) Način provjere i verifikacije poslodavaca kod kojih se obavlja praktičan rad, sadržaj i način vođenja Jedinstvenog registra poslodavaca utvrđuje se pravilnikom koji donosi Ministarstvo, na prijedlog Privredne komore.

Član 19.
(Programi obrazovanja odraslih koji se realiziraju kroz praktičan rad)

- (1) Programi obrazovanja koji se realiziraju kroz praktičan rad mogu se ostvariti kod organizatora obrazovanja, kod drugog organizatora obrazovanja ili poslodavca.
- (2) Ako se praktičan rad izvodi u objektima koji ne pripadaju organizatoru obrazovanja, međusobna prava i obaveze organizatora obrazovanja i drugog organizatora obrazovanja ili poslodavca uređuju se ugovorom, a međusobna prava polaznika obrazovanja i drugog organizatora obrazovanja ili poslodavca ugovorom o praktičnom radu.

Član 20.
(Sadržaj programa za obrazovanje odraslih)

Programom formalnog obrazovanja se obavezno utvrđuje:

- a) naziv programa;
- b) cilj(evi) programa;
- c) znanja, vještine i kompetencije koje se stječu završetkom programa;
- d) uvjeti za upis, napredovanje i završetak programa;
- e) nastavni predmeti/moduli i/ili nastavni sadržaji;
- f) ukupno trajanje programa i trajanje programa po nastavnim predmetima/modulima i/ili nastavnim sadržajima (izraženo u nastavnim satima);
- g) načini/oblici izvođenja programa;
- h) kadrovski, didaktički, prostorni i drugi uvjeti za izvođenje programa;
- i) način provjere ishoda učenja;
- j) način evaluacije programa.

Član 21.
(Zahtjev za odobravanje izvođenja programa obrazovanja odraslih)

- (1) Zahtjev za odobravanje izvođenja programa u sistemu formalnog obrazovanja podnosi se Ministarstvu.
- (2) Uz zahtjev se prilažu:

- a) programi obrazovanja;
 - b) dokazi o andragoškim radnicima koji izvode programe;
 - c) dokazi o prostoru, opremi i nastavnim sredstvima;
 - d) dokazi o načinu osiguranja sredstava za izvođenje programa;
 - e) dokaz o uplati naknade za troškove postupka utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa.
- (3) Naknada iz stava (2) tačke e) koristi se za troškove postupka utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih.
 - (4) Ispunjenost uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih utvrđuje Komisija za ispunjenost uvjeta za izvođenje programa (u daljnjem tekstu: Komisija) koju imenuje ministar.
 - (5) Postupak odobravanja izvođenja programa bliže se reguliše podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo.

Član 22.
(Načini izvođenja programa za obrazovanje odraslih)

- (1) Program se može izvoditi: redovnom nastavom, konsultativno-instruktivnom nastavom, dopisno-konsultativnom nastavom, kroz praktičan rad, nastavom na daljinu, te na drugi primjeren način.
- (2) Program može imati modularnu strukturu.
- (3) Polaznici obrazovanja su dužni prisustvovati redovnoj nastavi.
- (4) Za polaznike obrazovanja koji nisu u mogućnosti svakodnevno prisustvovati redovnoj nastavi, organizira se konsultativno-instruktivna nastava, koja u programima za stjecanje osnovnog i srednjeg obrazovanja, odnosno prekvalifikacije i dokvalifikacije može biti zastupljena sa najviše 30% od ukupno predviđenog trajanja nastave.
- (5) Konsultativno-instruktivna nastava se provodi putem grupnih i individualnih konsultacija.
- (6) Praktičan rad se izvodi u punom fondu predviđenih sati.

DIO V. POLAZNICI, ISPITI I NASTAVNICI OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 23.
(Polaznik obrazovanja odraslih)

- (1) Odrasli koji se upisuju u program obrazovanja za odrasle stjeću status polaznika obrazovanja.
- (2) Polaznik obrazovanja odraslih u smislu ovog Zakona može biti lice starije od 15 godina koje nije završilo osnovno obrazovanje, odnosno lice koje je starije od 18 godina, a da pri tom nema status učenika ili studenta.

Član 24.
(Upis polaznika)

- (1) Status polaznika obrazovanja stiče se upisom u odgovarajući program obrazovanja.
- (2) Upis polaznika u programe formalnog obrazovanja vrši se na osnovu konkursa koji objavljuje organizator obrazovanja.

- (3) Programom obrazovanja odraslih propisuju se opći i posebni uvjeti koje mora ispunjavati polaznik obrazovanja odraslih.
- (4) Konkurs sadrži:
 - a) opće i posebne uvjete za upis;
 - b) broj slobodnih mjesta za upis i programe obrazovanja;
 - c) rješenje o odobravanju izvođenja programa;
 - d) način izvođenja programa obrazovanja, trajanje i uvjete za njegovo završavanje;
 - e) naziv i značaj javne isprave koja se izdaje po završetku programa obrazovanja;
 - f) visinu školarine po jednom polazniku, ukoliko obrazovanje nije financirano ili sufinansirano iz budžeta, javnih prihoda i dr.;
 - g) ako se na konkurs prijavi više kandidata nego što je moguće upisati, organizator obrazovanja dužan je prilikom izbora kandidata uzeti u obzir stepen ispunjenosti uvjeta u pogledu prethodnog obrazovanja i iskustva;
 - h) popis potrebne dokumentacije za upis.
- (5) Uvjete upisa u neformalne programe obrazovanja određuje organizator obrazovanja.

Član 25. **(Ugovor o obrazovanju)**

Prilikom upisa u formalni program obrazovanja, organizator obrazovanja i polaznik zaključuju ugovor o obrazovanju kojim uređuju međusobna prava i obaveze.

Član 26. **(Ocjenjivanje polaznika i izdavanje isprava)**

- (1) Ocjenjivanje polaznika obrazovanja odraslih za stjecanje osnovnog i srednjeg obrazovanja vrši se u skladu sa propisima koji reguliraju te oblasti obrazovanja, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Polazniku programa osnovnog obrazovanja nakon završenog od prvog (I) do osmog (VIII) razreda izdaje se uvjerenje, a nakon završenog devetog (IX) razreda, svjedodžba.
- (3) Polazniku programa srednjeg obrazovanja odraslih za stjecanje srednje stručne spreme na kraju svakog završenog razreda izdaje se svjedodžba, a nakon završnog ispita svjedodžba o završnom ispitu ili diploma.
- (4) Polazniku programa prekvalifikacije i dokvalifikacije, po završetku programa izdaje se svjedodžba o završnom ispitu, odnosno diploma o stjecanju kvalifikacije.
- (5) Polazniku koji završi javno važeći program osposobljavanja izdaje se uvjerenje o osposobljenosti.
- (6) Polazniku koji završi javno važeći program usavršavanja izdaje se uvjerenje o usavršavanju.

Član 27. **(Javne isprave)**

- (1) Znanja, vještine i kompetencije stečene obrazovanjem odraslih u okviru formalnog obrazovanja ili neformalnog obrazovanja po javno važećim programim u skladu sa ovim Zakonu dokazuju se javnim ispravama.
- (2) Naziv, sadržaj i oblik isprave iz stava (1) ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 28.
(Trajanje izvođenja programa za obrazovanje odraslih)

- (1) Izvođenje programa za stjecanje osnovnog obrazovanja za odrasle traje za prvi (I), drugi (II), treći (III), četvrti (IV) i peti (V) razred po tri mjeseca, za šesti (VI), sedmi (VII), osmi (VIII) i deveti (IX) razred po šest mjeseci.
- (2) Izvođenje programa za stjecanje srednje stručne sprema odraslih traje godinu manje od izvođenja programa za obrazovanje redovnih učenika.
- (3) Izvođenje programa prekvalifikacije i dokvalifikacije traje najmanje šest mjeseci.
- (4) Izvođenje programa osposobljavanja po javno važećim programima traje najmanje 200 sati.
- (5) Izvođenje programa usavršavanja nije vremenski ograničeno.

Član 29.
(Profil i stručna sprema nastavnika za izvođenje programa)

- (1) Program obrazovanja odraslih izvode: nastavnici, profesori, stručni suradnici, predavači, treneri, voditelji i drugi (u daljnjem tekstu: andragoški zaposlenici).
- (2) Andragoški zaposlenici moraju ispunjavati uvjete propisane programom i imati dodatnu andragošku obuku.
- (3) Andragoški zaposlenici imaju pravo i obavezu kontinuiranog stručnog i andragoškog usavršavanja.

Član 30.
(Zasnivanje radnog odnosa u ustanovama za obrazovanje odraslih)

Andragoški zaposlenici zasnivaju radni odnos u ustanovama za obrazovanje odraslih u skladu sa odredbama radnog zakonodavstva.

Član 31.
(Dokazivanje znanja, vještina i kompetencija)

- (1) Odrasli mogu dokazivati znanja, vještine i kompetencije, neovisno o načinu na koji su prethodno stečena, polaganjem ispita.
- (2) Ispite iz stava (1) ovoga člana organizira i provodi ustanova za obrazovanje odraslih koja izvodi program za stjecanje istih znanja, vještina i kompetencija i koja dobije ovlaštenje Ministarstva za provođenje ispita za verificiranje prethodno stečenog znanja, vještina i kompetencija kroz neformalno obrazovanje ili informalno učenje.
- (3) Postupak davanja saglasnosti ustanovama za obrazovanje odraslih da mogu provoditi ispite za verificiranje prethodno stečenog znanja, vještina i kompetencija, kao i način organiziranja i provođenja ispita bit će propisani podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo.

Član 32.
(Pomoćnički i majstorski ispit i ispit za obavljanje obrta)

- (1) Polaganje pomoćničkih ispita, majstorskih ispita i ispita o stručnoj osposobljenosti za obavljanje vezanih obrta, naziv, sadržaj i oblik isprave koja se stječe polaganjem navedenih ispita i nadzor nad zakonitošću organiziranja i provođenja ispita provodi se u skladu sa odredbama Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/09, 52/02, 29/03 i 11/05).
- (2) Program za polaganje majstorskog ispita za svako zanimanje donosi Ministarstvo.

DIO VI. DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJE O OBRAZOVANJU ODRASLIH

Član 33.
(Dokumentacija)

- (1) Ustanove za obrazovanje odraslih vode andragošku dokumentaciju.
- (2) Sadržaj, oblik te način vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije propisuje Ministarstvo.

Član 34.
(Evidencija)

- (1) U oblasti obrazovanju odraslih vode se evidencije o ustanovama za obrazovanje odraslih, programima, polaznicima, radnicima te evidencije o drugim podacima važnim za praćenje stanja i razvoj djelatnosti.
- (2) Sadržaj i način vođenja evidencija iz stava (1) ovoga člana propisuje Ministarstvo.

DIO VII. PRAVO NA OBRAZOVNI ODMOR ZAPOSLENIH POLAZNIKA

Član 35.
(Pravo na obrazovni odmor)

- (1) Za sudjelovanje u programima, koji se izvode prema ovome Zakonu, zaposleni polaznici mogu ostvariti pravo na obrazovni odmor u trajanju od najmanje sedam dana godišnje.
- (2) Ostvarivanje prava na obrazovni odmor utvrđuju zaposlenik i poslodavac sporazumno.
- (3) Radi ostvarivanja prava na obrazovni odmor zaposlenik je obavezan poslodavcu dostaviti prijavu o upisu u program, te potvrdu o sudjelovanju odnosno o završetku programa.
- (4) Potvrde i dokaze o sudjelovanju u programu, organizator obrazovanja odraslih izdaje bez naknade.

Član 36.
(Naknada plaće)

- (1) Pravo na obrazovni odmor može se ostvariti uz naknadu plaće ili bez naknade.
- (2) Za vrijeme korištenja obrazovnog odmora uz naknadu plaće, zaposlenik ostvaruje naknadu plaće u visini plaće usaglašene sa poslodavcem.

DIO VIII. PRAĆENJE I RAZVOJ OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 37. (Nosioi praćenja i razvoja)

U praćenju i razvoju sistema obrazovanja odraslih sudjeluju: Vijeće za obrazovanje odraslih (u daljnjem tekstu: Vijeće), Ministarstvo i Pedagoški zavod.

Član 38. (Imenovanje i način rada Vijeća za obrazovanje odraslih)

- (1) Vijeće čine predsjednik i dvanaest članova, koje imenuje Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog ministra, na period od četiri godine, vodeći računa o zastupljenosti ministarstava, ustanova za obrazovanje odraslih, poslodavaca i sindikata.
- (2) Prijedloge kandidata za članove i predsjednika Vijeća podnose rukovodioci tijela državne uprave, jedinice lokalne samouprave, ustanove za obrazovanje odraslih, poslovno-stručne organizacije, sindikati i udruženja poslodavaca koje imaju status socijalnog partnera.
- (3) Konačnu listu kandidata za predsjednika i članove Vijeća utvrđuje ministar.
- (4) Način rada Vijeća uređuje se poslovníkom.
- (5) Članovi Vijeća imaju pravo na naknadu za svoj rad. Visinu naknade će utvrditi Vlada Kantona.

Član 39. (Zadaci Vijeća za obrazovanje odraslih)

Vijeće je stručno i savjetodavno tijelo Ministarstva, koje ima sljedeće zadatke:

- a) predlaže Plan obrazovanja odraslih za period od jedne godine, uz prethodno pribavljeno mišljenje zavoda za zapošljavanje, Privredne komore Kantona, Obrtničke komore Kantona, udruženja poslodavaca, organa jedinica lokalne samouprave i nadležnih ministarstava;
- b) prati stanje i predlaže mjere za razvoj obrazovanja odraslih;
- c) predlaže, odnosno daje mišljenja na prijedloge propisa iz oblasti obrazovanja odraslih;
- d) predlaže finansiranje programa obrazovanja odraslih za koje se osiguravaju sredstva u budžetu Kantona.

Član 40. (Plan obrazovanja odraslih)

- (1) Plan obrazovanja iz člana 39., stav (1), tačke a), utvrđuje:
 - a) prioritetne obrazovne oblasti obrazovanja odraslih;
 - b) infrastrukturne djelatnosti potreba obrazovanja odraslih;
 - c) raspoređivanje programa obrazovanja odraslih na jedinice lokalne samouprave;
 - d) okvirni obim sredstava za obrazovanje odraslih;
 - e) ministarstva koja su nadležna za obrazovanje odraslih;
 - f) programe i dinamiku njihovog ostvarivanja.
- (2) Plan obrazovanja odraslih donosi Ministarstvo uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.
- (3) Plan obrazovanja odraslih donosi se najkasnije do 31.marta tekuće godine.

Član 41.
(Zadaci Ministarstva)

- (1) Ministarstvo je zaduženo za praćenje, razvoj, vrednovanje i unapređenje sistema obrazovanja odraslih .
- (2) U obavljanju djelatnosti iz stava (1) ovoga člana:
 - a) objavljuje javni poziv za izvođenje odgovarajućih programa obrazovanja koji se finansiraju iz budžeta Kantona;
 - b) obavlja analitičke i razvojne poslove u oblasti obrazovanja odraslih;
 - c) usklađuje prijedloge stručnih tijela;
 - d) obavlja nadzor nad radom ustanova za obrazovanje odraslih;
 - e) donosi propise za stručno osposobljavanje i usavršavanje u području obrazovanja odraslih;
 - f) inovira, prati i vrednuje provođenje programa obrazovanja odraslih;
 - g) potiče saradnju i sudjeluje u provođenju programa i projekata vezanih za područje obrazovanja odraslih;
 - h) vodi bazu podataka i osigurava informacije o evidenciji i drugim važnim podacima vezanim za praćenje stanja i razvoja oblasti obrazovanja odraslih;
 - i) priprema analize poslovnih procesa djelatnosti obrazovanja odraslih;
 - j) utvrđuje kriterije za uspostavljanje, provođenje i nadzor sistemskog finansiranja obrazovanja odraslih.

Član 42.
(Zadaci Pedagoškog zavoda)

U provođenju Plana obrazovanja odraslih iz člana 40. ovog Zakona Pedagoški zavod:

- a) prati izvođenje programa obrazovanja i poduzima mjere koje su potrebne za njihovo izvođenje;
- b) obavlja pedagoško-stručni nadzor i savjetodavno-instruktivnu djelatnost u oblasti obrazovanja odraslih.

DIO IX. FINANSIRANJE OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 43.
(Značaj i finansiranje)

- (1) Obrazovanje odraslih je zajednička odgovornost Kantona, jedinica lokalne samouprave, poslodavaca, zaposlenika, privrednih i stručnih asocijacija, udruženja, obrazovnih ustanova i pojedinaca.
- (2) Sredstva za finansiranje obrazovanja odraslih mogu biti obezbjeđena iz javnih sredstava, sredstava poslodavaca, polaznika i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 44.
(Sredstva koja osigurava budžet Kantona)

- (1) U budžetu Kantona obavezno se osiguravaju sredstva za:
- a) troškove izvođenja programa osnovnog obrazovanja odraslih za osobe koje imaju neprekidno mjesto prebivališta na području Zeničko-dobojskog kantona najmanje 12 mjeseci prije raspisivanja javnog poziva;
 - b) troškove praćenja, unapređivanja i razvoja obrazovanja odraslih.
- (2) U budžetu Kantona se mogu osigurati sredstva za troškove izvođenja programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih osoba koje imaju završenu samo osnovnu školu, te druge programe obrazovanja u skladu sa Planom obrazovanja odraslih iz člana 40. ovog Zakona.

Član 45.
(Sredstva koja osigurava jedinica lokalne zajednice)

- U budžetu jedinice lokalne samouprave osiguravaju se sredstva za:
- a) investicije i investicijsko održavanje u ustanovama za obrazovanje odraslih kojima je osnivač;
 - b) materijalne troškove poslovanja u svrhu obavljanja djelatnosti obrazovanja odraslih u ustanovama za obrazovanje odraslih kojima je osnivač;
 - c) troškove izvođenja programa.

Član 46.
(Sredstva finansiranja iz drugih izvora)

Troškovi obrazovanja odraslih koji nisu pokriveni iz javnih sredstava mogu biti finansirani iz sredstava polaznika programa obrazovanja, poslodavaca, zavoda/službi za zapošljavanje, kroz posebne projekte, kao i sredstava drugih zainteresiranih pravnih i fizičkih lica.

Član 47.
(Finansijski poticaji)

- Iz budžeta Kantona i budžeta jedinica lokalne samouprave mogu se odobriti finansijski poticaji ustanovama za obrazovanje odraslih za:
- a) opremanje nastavnim i drugim materijalnim sredstvima;
 - b) razvoj i provođenje inovativnih programa.

Član 48.
(Dodjeljivanje sredstava)

Sredstva iz budžeta Kantona, odnosno budžeta jedinica lokalne samouprave iz člana 44. , člana 45. i člana 47. ovoga Zakona dodjeljuju se ustanovama za obrazovanje odraslih na osnovu javnog poziva.

DIO X. NADZOR I KAZNENE ODREDBE

Član 49.

(Nadzor)

Nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona vrši Ministarstvo.

Član 50.

(Prekršaji i novčane kazne)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj ustanova za obrazovanje odraslih ako:
 - a) postupi suprotno odredbama člana 23., člana 27., člana 28., člana 29., člana 33. i člana 34. ovoga Zakona;
 - b) javna sredstva troši nenamjenski;
 - c) od polaznika naplati troškove koji se finansiraju javnim sredstvima.
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovoga člana kaznit će se i odgovorna osoba u ustanovi za obrazovanje odraslih novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 1.000,00 KM.
- (3) Za prekršaje iz stava (1) ovoga člana ustanovi za obrazovanje odraslih može se izreći zaštitna mjera zabrane izvođenja programa u trajanju od jedne do tri godine.
- (4) Za prekršaje iz stava (1) ovoga člana ovlašteni podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka je Inspekcija za obrazovanje.

DIO XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 51.

(Rok za donošenje podzakonskih akata)

Propise iz člana 9. stav (4), člana 10. stav (2), člana 11. stav (5), člana 13. stav (2), člana 18. stav (3), člana 21. stav (5), člana 27. stav (2), člana 31. stav (3), člana 33. stav (2) i člana 34. stav (2) ovoga Zakona, Ministarstvo će donijeti u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Član 52.

(Usklađivanje internih akata)

- (1) Ustanove koje se bave obrazovanjem odraslih dužne su da svoju organizaciju, djelatnost i pravila, usklade sa odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona i pratećih podzakonskih akata.
- (2) Ustanove koje su registrirane i za obrazovanje odraslih po ranijim propisima, dužne su izvršiti reverifikaciju uvjeta rada i programa, u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona i pratećih podzakonskih akata.

Član 53.
(Prestanak primjene ranijih propisa)

- (1) Početkom primjene ovog Zakona, odredbe istog imaju prednost u primjeni u odnosu na sve druge propise koji se odnose na oblast obrazovanja odraslih.
- (2) Polaznici obrazovanja odraslih koji su započeli svoje obrazovanje po propisima koji su bili na snazi do početka primjene ovog zakona mogu završiti započeto obrazovanje u skladu sa propisima i po programima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Član 54.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“, a primjenjivat će se od 01.01.2015. godine.

Broj: 10-02-22919-1-1/13

Zenica, 28.05. 2014. godine

PREDSJEDAVAJUĆI

Sretko Radišić

OBRAZLOŽENJE

Pravni osnov:

Pravni osnov za donošenje Zakona o obrazovanju odraslih sadržan je u članu 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona.

Razlozi za donošenje Zakona:

Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2010. do 2020. godine, kao jedan od prioritetnih ciljeva postavljen je i Razvoj obrazovne infrastrukture i usklađivanje ponude obrazovanja sa potražnjom tržišta. U Akcionom planu za strateško planiranje Zeničko-dobojskog kantona u 2013. godini, kao mjere za ostvarenje navedenog cilja iz Strategije, navedene su: Stvoriti uslove za podršku cjeloživotnom učenju kroz sve oblike obrazovanja i obuke i Uspostaviti sistem za obrazovanje i obuke odraslih. Da bi se izvršila obaveza utvrđena Akcionim planom izrađen je Zakon o obrazovanju odraslih kako bi se obrazovanje odraslih postavilo na principima cjeloživotnog učenja, jačeg povezivanja socijalnih partnera i veće mobilnosti i konkurentnosti radne snage na tržištu rada. Također, zakonsko uređenje oblasti obrazovanja odraslih dio je opsežnih aktivnosti na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine i inicirano je od strane institucija na nivou Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine. U decembru 2013. godine Skupština Zeničko-dobojskog kantona je usvojila Nacrt zakona o obrazovanju odraslih i isti uputila u javnu raspravu sa rokom od 90 dana. Nakon provedenih javnih rasprava u svih 12 opština Zeničko-dobojskog kantona i dodatnih konsultacija sa sindikatima, aktivima direktora škola, komorama, poslodavcima i nevladinim sektorom izrađen je Prijedlog zakona obrazovanju odraslih. S obzirom da je Programom rada Skupštine predviđeno donošenje Zakona o obrazovanju odraslih u prvoj polovini 2014. godine obrađivač je utvrdio Prijedlog zakona o obrazovanju odraslih kojim se uređuje oblast obrazovanja odraslih na način da se ista postavlja na principu cjeloživotnog učenja, jačeg povezivanja socijalnih partnera i veće mobilnosti radne snage. Pored toga slijede se evropski trendovi u oblasti obrazovanja i podrške obrazovanju za cijeli život, a radi zadovoljavanja potreba pojedinaca i cijelog društva.

Obrazloženje pravnih rješenja:

Zakon o obrazovanju odraslih je koncipiran u dvanaest poglavlja:

U dijelu I. **Opće odredbe** regulira se predmet zakona, značenje pojedinih izraza, načela i ciljevi obrazovanja odraslih, vrste obrazovanja odraslih te ukazuje na značaj obrazovanja odraslih kao neodvojivog dijela obrazovanja, ali i ukazuje na njegovu specifičnost.

U dijelu II. **Provođenje i sticanje obrazovanja** definiše se javno važeće obrazovanje u kontekstu obrazovanja odraslih i ko može biti organizator obrazovanja odraslih.

U dijelu III. **Centar za obrazovanje odraslih** regulira se osnivanje centra za obrazovanje odraslih kao specifične ustanove za obrazovanje odraslih, registar ustanova za obrazovanje odraslih, provjera ispunjenosti uvjeta za rad.

U dijelu IV. **Programi obrazovanja odraslih** definiraju se vrste programa obrazovanja odraslih, uloga poslodavaca u donošenju i provođenju programa, sadržaj programa, postupak odobravanja izvođenja programa i način izvođenja programa.

U dijelu V. **Polaznici, ispiti i nastavnici obrazovanja odraslih** propisuje se ko može biti polaznik obrazovanja odraslih, procedura upisa polaznika, ocjenjivanje i izdavanje

isprava, trajanje programa obrazovanja odraslih, profil i stručna sprema nastavnika za izvođenje programa, uvjeti za dokazivanje i priznavanje znanja, vještina i kompetencija bez obzira na način kako su stečena, te regulira pitanje pomoćničkih i majstorskih ispita i ispita za obavljanje obrta.

U dijelu VI. **Dokumentacija i evidencije o obrazovanju odraslih** propisuje se obaveza vođenja dokumentacije i evidencije u oblasti obrazovanja odraslih.

U dijelu VII. **Praćenje i razvoj obrazovanja odraslih** regulira se ko su nosioci praćenja i razvoja obrazovanja odraslih, osnivanje i zadaci Vijeća za obrazovanje odraslih, imenovanje članova Vijeća, plan obrazovanja odraslih, zadaci Ministarstva i Pedagoškog zavoda u praćenju, razvoju i unapređenju sistema obrazovanja odraslih.

U dijelu IX. **Finansiranje obrazovanja odraslih** propisani su izvori finansiranja obrazovanja odraslih (budžet Kantona, budžet jedinica lokalne samouprave, sredstva poslodavca, sredstva polaznika i drugi izvori).

U dijelu X. **Nadzor i kaznene odredbe** regulirano je ko vrši nadzor nad radom ustanova za obrazovanje odraslih. te prekršaji i visine kazni za prekršaje.

U dijelu u XI. **Prelazne i završne odredbe** propisani se rokovi za donošenje podzakonskih akata, da ustanove za obrazovanje odraslih usklade organizaciju i programe sa odredbama ovog Zakona, prestanak primjene ranijih propisa koji su se odnosili na obrazovanje odraslih, te stupanje na snagu ovog Zakona.

Objašnjenje pojedinih zakonskih rješenja:

Članom 1. definiran je predmet ovog Zakona;

Članom 2. definirani su pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu (*odrasli, prvo zanimanje, dokvalifikacija, prekvalifikacija, usavršavanje, osposobljavanje, pismenost i sl.*). U skladu sa sugestijama iz javnih rasprava dodatno je definisan pojam cjeloživotnog učenja.

Članom 3. ukazano je na svrhu i značaj obrazovanja odraslih i da je ono dio jedinstvenog sistema obrazovanja.

Članom 4. definirana je rodna jednakost kroz upotrebu izraza u ovom Zakonu.

Članom 5. definirana su temeljna načela obrazovanja odraslih i dopunjena sa dva nova načela u skladu sa primjedbama sa javnih rasprava.

Članom 6. *redefinisani su ciljevi obrazovanja odraslih u skladu sa primjedbama sa javnih rasprava (omogućiti stjecanje najmanje osnovnog obrazovanja, podizati osnovnu i funkcionalnu pismenost odraslih; osposobljavati za zapošljavanje odraslih lica koja nemaju završeno formalno obrazovanje i stjecanje kvalifikacija za prvo zanimanje; omogućavati dalje obrazovanje i obuku, odnosno mogućnost dokvalifikacije, prekvalifikacije i kontinuiranog stručnog usavršavanja tokom cijelog radnog i životnog vijeka; omogućavati obrazovanje i stjecanje znanja, vještina i kompetencija u skladu sa ličnim sposobnostima, afinitetima i životnom dobi pojedinca; omogućavati formalno/javno priznavanje i potvrđivanje rezultata prethodnog učenja odnosno stečenih znanja, vještina i kompetencija, bez obzira na način njihovog stjecanja; povećati profesionalnu mobilnost i fleksibilnost radno aktivnog stanovništva.)*

Članom 7. definirane su vrste obrazovanja odraslih, formalno, neformalno i informalno.

Članom 8. ukazano je na specifičnost obrazovanja odraslih i potrebu njegovog prilagođavanja potrebama polaznika u skladu sa andragoškim principima.

Članom 9. definiran je pojam javnovažećeg obrazovanja odraslih.

Članom 10. propisano je ko može provoditi obrazovanje odraslih. U cilju da donošenje standarda i normativa bude transparentnije i u skladu sa finansijskim

mogućnostima Kantona, tekst je poboljšán u smislu da podzakonski akt kojim se utvrđuju standardi i normativi, donosi Ministarstvo uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.

Članom 11. propisan je postupak i uslovi za osnivanje Centra za obrazovanje odraslih, te u skladu primjedbom na Nacrt zakona ispravljena je tehnička greška vezana za numeraciju stavova u ovom članu zakona.

Članom 12. propisano je da sve ustanove koje žele da se bave obrazovanjem odraslih moraju ispunjavati uvjete za izvođenje nastavnog plana i programa za obrazovanje odraslih.

Članom 13. propisana je obaveza vođenja Registra ustanova za obrazovanje odraslih.

Članom 14. definiran je postupak periodične provjere ispunjenosti uvjeta za rad ustanove za obrazovanje odraslih.

Članom 15. propisano je brisanje ustanove iz Registra kada prestane da ispunjava propisane uvjete za rad.

Članom 16. definirane su vrste programa obrazovanja odraslih i nadležnost za njihovo donošenje.

Članom 17. predviđena je mogućnost, da se, ukoliko već postoji potreba za uvođenje organizacionih promjena, primjene savremene tehnologije i zahtjevi tržišta rada za deficitarnim zanimanjima, uvedu novi programi ili dijelovi programa kao ogledni. Navedeni član je redefinisán u skladu sa primjedbama sa javnih rasprava i predviđeno da i privredna i obrtnička komora mogu predlagati donošenje oglednih programa;

Članom 18. definirana je uloga komora i udruženja poslodavaca u obrazovanju odraslih. U skladu sa primjedbama sa javnih rasprava redefinisán je i sam naslov ovog člana i konkretizirano je da se radi o komorama i udruženjima Zeničko-dobojskog kantona.

Članom 19. propisana je obaveza ugovornog regulisanja odnosa organizatora obrazovanja, poslodavaca i polaznika vezano za izvođenje praktičnog rada.

Članom 20. definiran je sadržaj programa za obrazovanje odraslih.

Članom 21. propisano je kome se podnosi zahtjev za odobravanje izvođenja programa u sistemu formalnog obrazovanja odraslih, sadržaj zahtjeva i postupak odobravanja. U skladu sa primjedbom sa javnih rasprava redefinisán je da se uz zahtjev za odobravanje programa prilaže dokaz o načinu obezbjeđenja sredstava za izvođenje programa.

Članom 22. definirani su načini izvođenja programa za obrazovanje odraslih, ukazano na značaj redovne nastave i propisana procentualno maksimalno dozvoljena zastupljenost konsultativno-instruktivne nastave od ukupno predviđenog trajanja nastave.

Članom 23. definiran je pojam polaznik obrazovanja odraslih.

Članom 24. definiran je postupak upisa polaznika u programe obrazovanja odraslih.

Članom 25. definirana je obaveza zaključenja ugovora između polaznika i organizatora obrazovanja kada se radi o formalnim programima obrazovanja odraslih.

Članom 26. propisan je način ocjenjivanja polaznika obrazovanja odraslih i vrsta isprava koje se izdaju po završetku programa. U odnosu na Nacrt zakona poboljšán je tekst u smislu da je vrsta javnih isprava u osnovnom obrazovanju prilagođena odraslim polaznicima.

Članom 27. propisano je da naziv, sadržaj i oblik javnih isprava propisuje Ministarstvo.

Članom 28. propisana je dužina trajanja programa za obrazovanje odraslih. U skladu sa primjedbama sa javne rasprave precizirano je trajanje programa za osnovno obrazovanje, te dužina trajanja javnovažećih programa osposobljavanja.

Članom 29. propisano je ko može biti andragoški zaposlenik i u skladu sa primjedbom sa javne rasprave definiranó pravo i obaveza kontinuiranog stručnog usavršavanja.

Članom 30. definiran je način zasnivanja radnog odnosa u ustanovama za obrazovanje odraslih.

Članom 31. propisana je mogućnost dokazivanja znanja, vještina i kompetencija, neovisno o načinu na koji su prethodno stečena, polaganjem ispita.

Članom 32. propisana je nadležnost za donošenje programa za polaganje majstorskih ispita za zanimanja na koja se primjenjuje Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima.

Članom 33. propisana je obaveza vođenja andragoške dokumentacije.

Članom 34. propisana je obaveza vođenja evidencija u oblasti obrazovanja odraslih.

Članom 35. propisano je da zaposleni polaznici programa za obrazovanje odraslih mogu ostvariti pravo na obrazovni odmor.

Članom 36. propisano je da se obrazovni odmor može ostvariti uz naknadu plaće ili bez naknade, te redefinisani tekst u smislu da visinu naknade plaće prilikom korištenja obrazovnog odmora sporazumno utvrđuju poslodavac i zaposlenik.

Članom 37. definirani su nosioci praćenja i razvoja sistema obrazovanja odraslih.

Članom 38. definiran je sastav, procedura imenovanja i rada Vijeća za obrazovanje odraslih. Poboljšani tekst u smislu da je data mogućnost i jedinicama lokalne samouprave da predlažu članove Vijeća.

Članom 39. definirani su zadaci Vijeća za obrazovanje odraslih.

Članom 40. definirano je šta sadrži Plan obrazovanja odraslih. S obzirom da je Plan okvir za finansiranje iz budžeta Kantona, precizirano je da navedeni plan donosi Ministarstvo uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona, kao i rok za donošenje Plana.

Članom 41. definirani su zadaci Ministarstva u oblasti obrazovanja odraslih.

Članom 42. definirani su zadaci Pedagoškog zavoda u oblasti obrazovanja odraslih.

Članom 43. definirano je iz kojih sredstava se može finansirati obrazovanje odraslih i čija je odgovornost.

Članom 44. propisane su obaveze Kantona u finansiranju oblasti obrazovanja odraslih. U skladu sa primjedbama sa javne rasprave precizirano je ko može koristiti pravo na besplatno osnovno obrazovanje odraslih.

Članom 45. definirano je finansiranje u oblasti obrazovanja odraslih iz budžeta jedinica lokalne samouprave.

Članom 46. propisana je mogućnost finansiranja obrazovanja odraslih i iz drugih izvora.

Članom 47. definirana je mogućnost odobravanja finansijskih poticaja ustanovama za obrazovanje odraslih.

Članom 48. propisano je da se javna sredstva ustanovama za obrazovanje odraslih dodjeljuju na osnovu Javnog poziva.

Članom 49. definirano je ko vrši nadzor nad radom ustanova za obrazovanje odraslih.

Članom 50. definirano je koja se postupanja smatraju prekršajem, nadležnost za pokretanje prekršajnog postupka i visina propisanih kazni.

Članom 51. propisani su rokovi za donošenje podzakonskih akata, koji su u odnosu na Nacrt zakona produženi.

Članom 52. propisana je obaveza ustanova koje se bave obrazovanjem odraslih da izvrše reverifikaciju uvjeta rada i programa, te da svoju organizaciju, djelatnost i pravila usklade sa odredbama Zakona o obrazovanju odraslih.

Članom 53. definiran je prestanak primjene ranijih propisa koji se odnose na obrazovanje odraslih, i predviđena mogućnost da polaznici koji su započeli obrazovanje po ranijim propisima isto i završe po tim propisima.

Članom 54. propisan je datum stupanja na snagu ovog Zakona i datum početka primjene zakona kako bi se ostavilo vremena za donošenje provedbenih akata i organizatorima obrazovanja odraslih i potencijalnim polaznicima da se upoznaju sa odredbama Zakona.

Finansijski pokazatelji:

Imajući u vidu da je ovim prijedlogom predviđeno da je obrazovanje odraslih podijeljena odgovornost Kantona, jedinica lokalne samouprave, poslodavaca i pojedinaca, te da će dobar dio sredstava za provođenje obrazovanja odraslih biti osiguravan kroz projekte iz sredstava drugih donatora, kao i fondova EU, nije moguće dati finansijsku procjenu implementacije zakona u cjelosti. Obim zahvaćanja iz budžeta Kantona bit će utvrđivan svake budžetske godine na osnovu Plana razvoja obrazovanja odraslih koji na prijedlog Vijeće za obrazovanje odraslih, donosi Ministarstvo uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona. Ističemo da se iz budžeta Kantona finansira praćenje i razvoj obrazovanja odraslih, osnovno obrazovanje odraslih, a ostavljena je i mogućnost da Kanton finansira srednjoškolsko obrazovanje osoba koje imaju samo osnovnu školu ili osnivanje i rad specijaliziranih ustanova za obrazovanje odraslih, Centra za obrazovanje odraslih ukoliko procijeni da je osnivanje ovakve ustanove od interesa za Kanton. Dakle, kroz Plan razvoja obrazovanja odraslih kontrolisat će se visina zahvatanja iz budžeta za obrazovanje odraslih. Prema postojećim pokazateljima u Budžetu Kantona za tekuću godinu, u dijelu koji se odnosi na vlastite prihode škola, između ostaloga, sadržani su i mogući planirani prihodi po osnovu obrazovanja odraslih. Podsjećamo da je i nacrtom ovog zakona, bilo predviđeno da će se zainteresirana pravna i fizička lica za obrazovanje odraslih na području Kantona informisati putem Javnog poziva, tako da se u ovoj početnoj fazi donošenja Zakona, možemo voditi jedino uporednim pokazateljima iz dosada realizovanih aktivnosti obrazovanja osoba koje ne pohađaju redovnu osnovnu školu na području Zeničko-dobojskog kantona, pri čemu je, primjerice, za osnovnoškolsko obrazovanje marginaliziranih grupa, po skraćenom NPP-u, za ukupno 1.500 nastavnih sati, utrošeno cca. 17.000,00.KM u bruto iznosu, na godišnjem nivou, ne uključujući tekuće materijalne troškove škola. Stoga, i primjedbe iznesene u Mišljenju Ministarstva finansija broj: 07/02-02-22919-1-2/13 od 05.05.2014. godine, u ovom trenutku nije moguće ugraditi u Prijedlog zakona jer se ne odnose direktno na nova zahvatanja u budžetu Kantona, a posebno ne u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2014. godini. Naime, visina zahvatanja iz budžeta Kantona za svaku budžetsku godinu bit će temeljena na Planu razvoja obrazovanja odraslih koji će biti razmatan i donesen od stane Vlade Kantona a realiziran u skladu sa stvarnim procentom ostvarenja javnih prihoda u budžetu Kantona.

Dakle, riječ je o zakonu koji predstavlja strateški interes Zeničko-dobojskog kantona i zbog mogućnosti dodatnog osiguranja finansijskih sredstava za njegovu implementaciju iz drugih izvora, prevashodno kroz IPA fondove, ali i sredstava polaznika, poslodavaca, NVO i slično, predlažemo Skupštini Zeničko-dobojskog kantona da razmotri i usvoji Prijedlog Zakona o obrazovanju odraslih u redovnoj proceduri.

S poštovanjem,

MINISTAR

Mirko Trifunović